

# שפה חושית

## מימד חזותי

| מטאפורות והשאלות= שפה עשירה                                                                            | מטבעות לשון                                    | אוצר מילים                                                                                                                             |                         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| מדד אותו בעיניו, נפל מבטו, הציץ ונפגע.                                                                 | שם לב, לטש עינים, העיף מבט, תלה עינים.         | ראה, הביט, התבונן, הסתכל, הבחין, הציץ, תצפת, השקיף, בחן, סקר,                                                                          | מילים נרדפות            |
| שפך אור, הוציא לאור, נהייה לו אור בעינים,, ברור כשמש, העמיד בצל,                                       | לוט בערפל, באור הזרקורים                       | מואר, מבריק, זוהר, נוצץ, בורק, בוהק, קורן, מוזהב, מסנוור, דהוי, מעומעם, מעורפל, האפיל, מואר, חשך,                                      | בהירות (חדות מול טשטוש) |
| ברחל בתך הקטנה, האזרח הקטן, זה הקטן גדול יהיה, כחוט השערה,                                             | בקנה מידה קטן, קטן קומה, גבה קומה, עור ועצמות  | גדול, כביר, עצום, אדיר, בינוני, ממוצע, ככה ככה, פחות או יותר. קטן , קל פעוט, מזערי, שואף לאפס, דק, גפרורי, גרום, צנום, רזה, עבה.       | גודל                    |
| נורה אדומה, באור ורוד, חלומות ורודים, חתול שחור.                                                       | שדות ירוקים, שמים כחולים, לבן כשלג, שלל צבעים, | שמות הצבעים והגוונים אדום, אדמדם, תכול, תכלכל וכו'. זהב , מוזהב, סמוק, ארגמני, צבעוני, ססגוני, רב גוני,                                | צבע                     |
| לעגל פינות, דרך הישר, הכדור הוא עגול, למטבע שני צדדים, חיכה לו מעבר לפינה.                             | ישר כסרגל                                      | שמות הצורות, מרובע, מלבני, משבצת, מעגלי, ספיראלי, אליפטי, טבעתי, אובלי, זיגזג, עקלתון, מפותל, מאונך, זקוף, תמיר, פינתי, זייתי, סימטרי. | צורה וקו                |
| רחב הקף, שקוע עד הראש, נפגע עמוקות.                                                                    | מנקודת מבט, נקודת ראות,                        | שטוח, עמוק, רדוד, מישורי, מתוח, רפוי, קמור, קעור, מקושת, קשתי, שקוע, מוקף, מגודר, מכותר, בפרספקטיבה..                                  | מימד                    |
| מתחת לאדמה, מתחת לאף, יד ימינו, אינו יודע בין ימינו לשמאלו, התייצב לימינו, בין הפטיש לסדן, בין השורות, | קרוב ל..סמוך ל..מעבר לכתפו,                    | ליד, מאחורי, לפני, בין, מימינו, משמאלו, ביניהם, בקרב, אצל, באמצע, מעל, ממעל, מתחת, למטה מ..                                            | מיקום                   |
| הגיע רחוק, לטווח קרוב, קרוב לצלחת.                                                                     | בהשיג יד,                                      | קרוב, צמוד, בצד, רחוק, מבודד, שכוח אל,                                                                                                 | מרחק                    |
| כרעם ביום בהיר, שחור על גבי לבן,                                                                       | נהפוך הוא, איפכא מסתברא, היפוכו של             | להפך, בניגוד, לעומת, באופן יחסי, יחסית ל..                                                                                             | ניגודיות                |
|                                                                                                        |                                                | סימטרי, משתקף, אטום, נמצא ברקע..                                                                                                       | ועוד..                  |

## מימד שמיעתי

| מטאפורות והשאלות= שפה עשירה                                            | מטבעות לשון                                                                                       | אוצר מילים                                                                                                                                                 |                               |
|------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| עשה אוזנו כאפרכסת, הקשיב קשב רב, ברוב קשב,                             | היטה אוזן, כרה אוזן, קלטה אוזנו, גונב לאוזניו, הגיע לאוזניו, גונב אליו דבר.                       | שמע, האזין, הסכית,                                                                                                                                         | מילים נרדפות                  |
| בקול גדול, בקול תרועה, בקול דממה דקה, אין קול ואין עונה.               | קול עבה, רחש קל, אוושת הגלים, המית היונים                                                         | רעש, מהומה, לחש, שאון, אדווה, אוושה, רשרוש, רחש, המיה.                                                                                                     | עוצמת הצליל                   |
| הכתיב את הקצב,                                                         |                                                                                                   | קצבי, איטי, מתון,                                                                                                                                          | מקצב, מפעם                    |
| רקד לפי החליל, יצא בתופים ובמחולות, רעמי צחוק                          | קול פעמונים, ערב לאוזן,                                                                           | הד, בת קול, כלי נגינה שונים, צחוק, חריקה, צורם, הרמוני.                                                                                                    | סוגי צליל                     |
| ציפור קטנה לחשה לי, בקולי קולות, מדברים בשני קולות, כולו רעש וצלצולים. | הרעים בקולו, הרים את קולו, הפטיר בשפה רפה, ציוץ הציפורים, שריקת הרוח, שאון מפל המים, דיבור שרקני, | צווח, צעק, הרעים, צרח, זעק, צעק, קרא, לחש, לאט, ילל, בכה, צחק, גחך, צפצף, שרק, שר, הנהן, פיזם, המהם, זימר. קולות של חיות: פעיה, געיה, צהלה, גיעגוע, קרקור, | קולות אנושיים- אופן הפקת הקול |

## מימד תחושת (מישוש)

| מטאפורות והשאלות= שפה עשירה                                                                       | מטבעות לשון                                                 | אוצר מילים                                                                                                                   |                      |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|
|                                                                                                   |                                                             | מישש, נגע, ליטף, חיבק, עטף, דקר, עקץ, עקצוץ, צמרר,                                                                           | מילים נרדפות וקרובות |
| כותנת פסים, פנים קמוטות, קול קטיפתי, ביד רכה, לשון רכה, נחיתה רכה, שקר גס, עור ברזל.              | רך כמשי, צמה קלועה, משובץ יהלומים, עדין כתינוק, שזור פרחים. | מחוספס, עדין, ענוג, עדין, קטיפתי צמרירי, רקום, ארוג, שזור, קלוע שזור, משובץ, מפוספס, מקווקו, גבשושי, חלק, מקומט, מכווץ, חרוש | מרקם                 |
| אדם קר, חם לב, פרשה לוהטת, הגיון קר, כתף קרה, הכה בברזל בעודו חם, מי שנכווה ברותחין נזהר בפושרין, | קר כקרח, קור מקפיא, משקה צונן, משקה מרענן, שמש יוקדת,       | חם, קר, קריר, לוהט, קפוא, פושר, רותח, בוער, צורב, לוהט, יוקד, חמים, צונן, מרענן,                                             | טמפרטורה             |

מימד הטעם והריח

| מילים             | אוצר מילים                                                                                      | מטבעות לשון                                      | מטאפורות והשאלות= שפה עשירה                                                                                   |
|-------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| מילים נרדפות      | טעם, ליקק, אכל, הריח, רחרח, ניחוח                                                               | ניחוח פרדסים, ריח תבשילים.                       |                                                                                                               |
| סוגי טעמים וריחות | מתוק, מתקתק, מלוח, חריף, מר, חמוץ, חמצמצ, מריר, ריחני, ארומטי, מבושם, מסריח, מצחין, מבאיש, סרוח | מדיף ריח, ביצים סרוחות, צמחי בשמים, ריח נרקיסים. | ריח המלוח על המים, דברים של טעם, הוא חסר טעם וריח, טעם גן עדן, מוח חריף, חמוץ פנים, שינה מתוקה, מעז יצא מתוק. |

מילון כיתתי- אוצר המילים שלנו..

| מילים | אוצר מילים | מטבעות לשון | מטאפורות והשאלות= שפה עשירה |
|-------|------------|-------------|-----------------------------|
|       |            |             |                             |
|       |            |             |                             |
|       |            |             |                             |